

ALLAH İÇİN SEVMEK*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-ewvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd! Fa'lemû eyyühe'l-ihvân! Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n- nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

لَوْ أَنَّ رَجُلًا يُجِرُّ عَلَى وَجْهِهِ مِنْ يَوْمٍ وُلِدَ إِلَى يَوْمٍ
يَمُوتُ هَرَمًا فِي طَاعَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لَحَقَرَ ذَلِكَ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَوْ أَنَّهُ رُدَّ إِلَى الدُّنْيَا كَيْمَا يَزِدَّادَ
مِنَ الْأَجْرِ وَالثَّوَابِ

(حم. تخ. طب. عن عتبة بن عبد)

RE. 356/2 (*Lev enne abdeyni tehâbbâ fi'llâhi, ehadühümâ bi'l-meşrikı ve'l-âharu bi'l-mağribi, cemea'llâhu beynehümâ yevme'l-kıyameh. Yekülü: Hâze'llezî künte tuhibbuhû fiyye*)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Çok aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, lütfu, bereketi, ihsânı cümlemizin üzerine olsun!

Peygamberimiz Efendimiz'in mübarek hadis-i şeriflerinden bir miktarını şurada, beraberce okuyacağız. Bu hadis-i şeriflerin okunmasına geçmeden önce, evvelen ve hâssaten Peygamber Efendimiz'in ruhu için ve onun âlinin, ashâbının ve cümle etbâının ruhları için; Peygamber Efendimiz'den bize kadar güzerân eylemiş olan sâdât ve meşâyih-ı turûk-u aliyyemizin ruhları için;

Şu okuduğumuz eserin müellifi, hocamızın hocası Gümüştaneli Ahmed Ziyâeddin Hazretleri'nin ruhu için; talebelerinin ruhları için; hocamız Mehmed Zâhid-i Bursevî'nin ruhu için; şu hadis-i şerif kitabının içindeki bilgilerin bize kadar ulaşmasına emek sarf etmiş olan cümle âlimlerin ve râvîlerin ruhları için;

Uzaktan yakından bu hadis-i şerifleri dinlemek üzere şu soğuk günde, şu camiye cem olmuş olan siz kardeşlerimizin ahirete intikal etmiş olan cümle sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için; bizlerin ve sâir ihvânımızın, diğer müslümanların da Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızasına uygun bir ömür sürüp, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmalarına vesile olması için; bir Fatiha üç İhlâs-ı Şerif kıraat edip dersimize öyle başlayalım! Buyurun:

.....

a. Allah İçin Dostluğun Mükâfâtı

Dersin başında metnini okumuş olduğumuz hadis-i şerif, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet olunmuştur. Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:¹

لَوْ أَنَّ عَبْدَيْنِ تَحَابَّآ فِي اللَّهِ أَحَدُهُمَا بِالْمَشْرِقِ
وَآخَرَ بِالْمَغْرِبِ جَمَعَ اللَّهُ بَيْنَهُمَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ
يَقُولُ هَذَا الَّذِي كُنْتَ تُحِبُّهُ فِيَّ

(هـ.ب. كـر. عن أبي هريرة)

RE. 356/2 (*Lev enne abdeyni*) “Eğer iki kul (*tehâbbâ fi'llâhi*) Allah yolunda, Allah uğrunda, Allah rızası için birbirleriyle muhabbetleşmişlerse, birbirlerini sevmişlerse; birbirleriyle ahbaplık, dostluk etmişlerse; (*ehadühümâ bi'l-meşriki ve'l-âharu bi'l-mağribi*) birisi şarkta, birisi garpta ise; (*ceme'llâhu beynehümâ yevme'l-kıyâmeti*) kıyamet gününde Allah bu ikisinin arasını toplar, (*yeklü*) ve der ki, buyurur ki: (*Hâze'llezî kunte tuhibbuh fiyye*) ‘Benim uğrumda sevdiğin kardeşin işte bu!’ diye ona bildirir.”

¹ Beyhakî, *şuab'l-İman*, c.V I, s.492, no:9022; İbn-i Kudâme, *el- Mtehâbbîne fi'llâh*, c.I, s.40, no:32; İbn-i Asâkir, *Muhtasar-ı Târih-i Dimâşk*, c.I, s.3637; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.4, no:24646; *Câmiu'l-Ehâdıs*, c.XV III, s.99, no:18960.

Bu hadis-i şerif, müslümanların birbirleriyle muhabbet ettikleri zaman, ahirette mükâfatının ne olacağına dair bir bilgi veriyor bize. Demek ki, iki müslüman Allah rızası için birbirini sevmişse, bir dostluk, ahbaplık kurmuşsa dünyada; ve birisi dünyanın bir ucuna, ötekisi öbür ucuna gitmiş, orada oturmaktaysa, -aralarının toplanması mümkün olmayan bir uzak mesafe yâni, iki zıt uzak diyar- Allah kıyamet gününde gene onları bir araya getirir. Sonra da buyurur ki:

“—İşte dünyada benim uğrumda sevdiğin kardeşin!”

Çünkü insan, sevdiğini yanında görmek ister ve sevdiklerinin yanında olmak ister. Hem sevdiğini yanında görmek ister, hem de sevdikleri kendi yanında olsun, o da sevdiklerinin yanında olsun. İki taraflı bir şey var. Şimdi bu hadis-i şerifte zımnen denilmiş oluyor ki:

“Allah-u Teâlâ Hazretleri mü’min kulların birbirini sevmesini sever de, onlara cennetini nasib eder; bir... Ondan sonra da dünyada onlar birbirlerini seviyorlardı, ahirette de birbirleriyle buluşsunlar, içlerinde bir mahzunluk olmasın, ‘Yâhu benim o sevdiğim kardeşim nerede?’ demesin diye, onları bir araya getirir, birbirleriyle buluşturur. O keder de kalmaz gönüllerinde. ‘Hani benim sevdiğim, nerede kaldı, görünmez oldu; aradım yok!’ filân gibi bir şey olmaz.”

Buradan anlaşılıyor ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri ikisini de birbirine kavuşturmak suretiyle o üzüntüyü de çektirmeyecek, o hasretliği, o iç burukluğunu da cennette göstermeyecek onlara.

Bu, müslümanların birbirlerini Allah için sevmeleri, dinin önemli direklerinden bir tanesidir. Çok önemli hususlardan biridir. Daha sonra bazı hadis-i şerifler de gelecek, orada da teferruatını öğreneceğiz.

“İnsan istediği kadar, çeşit çeşit ameller işlese, iste diği kadar hayr u hasenât yapsa, içinde hubb-u fi’llâh, buğz-u fi’llâh duygusu yerleşmemişse, bunlar ona fayda vermez.” diye hadis-i şerif var.

Başka bir hadis-i şerifte:²

أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ الْحُبُّ فِي اللَّهِ وَالْبُغْضُ

فِي اللَّهِ

(حم. عن أبي ذر)

(Ehabbü’l-a’mâli ila’llâh: El-hubbü fi’llâh, ve’l-buğdu fi’llâh) [Amellerin Allah’a en sevgilisi, Allah için sevmek ve Allah için buğz etmektir.] buyruluyor.

İnsan, Allah için sevmeyi öğrenecek; Allah için buğz etmeyi de öğrenecek. Buğz nedir? Kızmak... O da negatif bir sevgidir, o da bir çeşit sevgi... Allah için seviyorsun, Allah için de kızacaksın tabii. Sevdiğinin sevmediği şeyler olursa, onlara kızmaz mı insan?

² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.146, no:21341; Ebû Zerri’l-Gıfârî RA’dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.I, s.268, no:307; *Kenzü’l-Ummâl*, c.IX, s.4, no:24641; *Câmiu’l-Ehâdis*, c.I, s.422, no:673.

Kızılmak da var, sevmek de var. Ama müslümanlar birbirle rini severler. Allah rızası için kardeş olurlar. Bu tasavvuf/tarikat dediğimiz şey de işte budur.

“—Neden insanlar böyle tasavvuf diye bir yol çıkarmışlar, bid’at değil mi acaba? Var mıydı Peygamber Efendimiz’in zamanında?”

İşte hadis-i şerifin bildirdiği: Müslümanlar birbirlerini seviyor, kardeş oluyor; ahbap, arkadaş oluyor, muhabbetleşiyor. Onun bereketine de Allah-u Teâlâ Hazretleri onları birbirlerine kavuşturuyor.

Hatta birisi cennette olsa, ötekisinin cehennemde olsa; cennetteki şefaath edip ötekisini de kurtaracak. Cennette dereceleri farklı olsa ki, dünyadaki amellerine göre, ihlâslarına göre, imanlarına, yakînlerine göre dereceleri farklı olacak insanların... Allah aşağıdakinin derecesini yukarıdakinin derecesine getirecek, sevgisi dolayısıyla... Kişi sevdiğiyle beraber olacak ahirette.

Onun için, birbirimizi sevelim, bir... Bırakalım şu kavgayı, gürültüyü, kusur görmeyi. Dost gözüyle bakalım, o zaman hiç kusur görmezsin. Kendi evlâdında insan kusur görüyor mu, kendi kardeşinde? Ama başkasına gelince, kıyasıyla tenkit ediyoruz. Bir kere dost gözüyle görüp, sevmeyi öğrenelim. Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemize böyle, sevmeyi bilen bir gönül, kalp nasib eylesin...

b. Çocuk İçin Dua

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَأْتِيَ أَهْلَهُ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ
اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ
مَا رَزَقْتَنَا فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَهُمَا وَلَدٌ مِنْ

ذَلِكَ لَمْ يَضُرَّهُ الشَّيْطَانُ أَبَدًا

(حم.خ.م.د.ق. عن ابن عباس)

RE. 356/3 (*Lev enne ehadeküm izâ erâde en ye'tiye ehlehû, kàle: Bi'smi'llâhi, allâhümme cennibne's-şeytâne, ve cennibi's-şeytâne mâ razaktenâ! Feinnehû in kudıye beynehümâ veledün min zâlîke, lem yedurruhü's-şeytânü ebedâ.*)

³Buhârî, *Sahîh*, c.XIX, s.492, no:5909; Müslim, *Sahîh*, c.V II, s.296, no:2591; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.V I, s.65, no:1846; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.273, no:1012; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.286, no:2597; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.XI, s.422, no:12195; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V II, s.293, no:7534; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V II, s.149, no:13622; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V I, s.75, no:10096; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.230, no:689; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IV, s.311, no:17437; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.V I, s.194, no:10466; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.450; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.195, no:2212; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.172, no:330; Ebû Avâne, *Müsned*, c.III, s.82, no:4280; Hamîdî, *Müsned*, c.I, s.239, no:516; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.352, no:2705; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Ruyânî, *Müsned*, c.III, s.354, no:1177; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV I, s.345, no:44847; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV III, s.80, no:18907.

Buharî’de, Tirmizî’de, Ebû Dâvûd’da ve Ahmed ibn-i Hanbel gibi kaynaklarda olan bir hadis-i şerif. Peygamber Efendimiz evlenen insanların, bey ile hanım arasındaki muameleyi anlatıyor ve buyuruyor ki:

(Lev enne ehadekü izâ erâde en ye’tiye ehlehû) “Eğer sizden biriniz eşine varmak istediği zaman şu duayı yaparsa, eğer o beraberlikten Allah onlara bir evlat vermeyi nasib etmişse, şeytan o evlada asla zarar veremez.” Hayırlı evlat olur. Nedir o dua?

(Bi’smi’llâhi allâhümme) “Senin adınla yâ Rabbi! Ey Allah’ım senin adınla başlıyorum. *(Cennibne’ş-şeytâne)* Şeytanı bizden uzak eyle; *(ve cennibi’ş-şeytâne mâ razaktenâ)* bize ikram edeceğin evladımızdan da şeytanı uzak eyle!” diye dua ederse o evlâda şeytan asla musallat olamaz, korunur.

Demek ki, bizim şu şeytana uymalarımızın bir tedbiri var, çaresi var. Onlardan korunmanın çeşit çeşit çareleri var da, çarelerinden birisi bu...

İnsanın sabahleyin kalkarken, kalktığında, evinden çıkarken yapacağı dualar var:⁴

---

⁴ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.746, no:5095; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.490, no:3426; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.104, no:822; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.V, 1, no:10090; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.V I, s.26, no:9917; İbn-i Ebi’d-Dünyâ, *Tevekkül Ale’llâh*, c.I, s.40, no:20; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.397, no:41536; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XXI, s.118, no:23111.

بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ
إِلَّا بِاللَّهِ

(د.ت. حب. ق. عن أنس)

(*Bi'smi'llâhi ve bi'llâh, tevekkeltü ale'llâh, lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh!*) [Allah'ın adıyla, Allah'a güvenerek ve Allah'a tevekkül ederek çıkıyorum. Güç ve kuvvet Allah'a aittir.] diye insan böyle Allah'a sığınarak evden çıkarsa, Allah onu korur diye hadis-i şerifler var.

“Abdestli gezerse şeytan musallat olamaz!” diye hadis-i şerifler var.

Bir de insan evlendiği zaman, bu evliliği esnasında böyle dua ederse; bak evlat şeytana hiç uymayacak demek. Yâni hayırlı bir evlat olacak, melek gibi. Tatlı bir çocukluk, tatlı bir delikanlılık, tatlı bir ömür... Evlâdımızın güzel, iyi bir müslüman olmasını istiyorsak bu duayı ezberleyelim:

بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ

الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا

(*Bi'smi'llâhi, allâhümme cennibne's-şeytâne, ve cennibi's-şeytâne mâ razaktenâ*) Türkçesi: “Senin adınla yâ Rabbi, şeytanı bizden uzaklaştır ve bize ikram ettiğin evladımızdan şeytanı uzaklaştır!” diye dua...

Müslümanlıkta insan her anda -Allah-u Teâlâ Hazretleri her yerde hazır ve nazır ya-Mevlâ'sıyla bağlantılıdır. Müslüman her an Allah-u Teâlâ Hazretleri'yle bir yakınlık, bir ülfet, bir beraberlik halindedir, bir ünsiyet halindedir. Huzur içindedir yâni. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzurunda olduğunun idrâki içindedir. Her yaptığı şeyin Allah'tan geldiğini bilir, Allah'ın ikramı olduğunu bilir. Kaderse başına gelen hadisenin Allah'ın takdiri olduğunu bilir, her şeyini ona göre yapar.

Her yerde dualar vardır: Ayakkabısı giyerken dua vardır, ye ni elbise giyerken dua vardır, evinden çıkarken dua vardır, sofraya otururken dua vardır, sofradan kalkarken dua vardır, yatarken dua vardır, kalktığı zaman dua vardır, yüznumaraya girerken dua vardır, çıkarken dua vardır, abdest alırken dua vardır; dua, dua, dua, dua... Dua ne demek? Allah-u Teâlâ Hazretleri'yle söyleşme . Bak yakınlıktan doğan bir şey, muhabbetten doğan bir şey, idrâkten doğan bir şey, şuurdan doğan bir şey; her şeyde bir dua.

“—E bu kadar dua çok olmaz mı?”

Korkma, olmaz! Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin hak Rasûlü Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

“—Ayakkabınızın bağı kopsa Allah'tan isteyin!”

“—Ayakkabının bağı küçük bir şey değil mi, değer mi?”

Yâhu küçük, büyük... Büyüğün Allah indinde büyüklüğü var mı? Senin istediğin şey nedir ki? Dünyaları istesen ne olur?

Cennete en son girecek insan, yâni cezasını çekip de cehennemden en son çıkıp, cennete en sonuncu girecek insan... Cennetin, cehennemden kapıları kapanacak, bitecek artık; geçiş yok. O en son giren insana Allah-u Teâlâ Hazretleri o kadar çok nimetler ihsan edecekmiş ki, o da bir bahtiyar, cennete girdi ya... O bahtiyar zat sanacakmış ki, gelmiş geçmiş insanların hiçbirisine kendisine verilen kadar nimet verilmemiştir.

Halbuki cennette en aşağı mertebede, ta aşağıda, en azı kendisine verilmiş; ama “Bana verileden daha fazlası başkası na verilmemiştir!” diye düşünecekmiş. O kadar bolluk, nimet...

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin hazinesi sonsuzdur. Sonra:⁵

الدُّعَاءُ جُنْدٌ مِنْ أَجْنَادِ اللَّهِ تَعَالَى مُجَنَّدٌ يَرُدُّ
القَضَاءَ بَعْدَ أَنْ يُبْرَمَ

(كر. عن نمير بن أوس مرسلًا)

(*Ed-duàü cündün min ecnâdi'llâhi teâlâ, mücennedün, yeruddü'l-kadâe ba'de en yübrame*) “Dua, Allah’ın gizli ordularından bir ordudur; hüküm tahakkuk etmişken hükmü geriye çevirir.” Allah’ın hükmünü, kazasını geri çevirir. İş döndürür, değiştirir. Neden? Allah o duaya o salâhiyeti vermiş. Sen onun huzuruna el açıp istiyorsun ya, seviyor.

⁵ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXII, s.158; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.V I, s.511, no:8911; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1077; Nümeyr ibn-i Evs el-Eş'arî Rh.A babasından, o da dedesinden.]

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.63, no:3119; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.499, no:12407.

قُلْ مَا يَعْجَبُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ

(الفرقان: ٧٧)

(*Kul mâ ya'beü biküm rabbî levlâ duàüküm*)
“Duanız olmasaydı, Allah size hiç kıymet vermezdi.” (Furkàn, 25/77) diyo r. “Sizin duanız olmasa zaten neyiniz var, ne kıymetiniz var? ” diyor ayet-i kerime...

“—Namaz kıldım.”

Nedir, kıldığın namaz ne, neye yarar; tuttuğun oruç ne, yaptığın hayır ne? Zaten Allah vermiş, bir miktarını götürüp başkasına veriyorsun. Hepsini Allah vermiş sana, seni de Allah yaratmış, sana serveti de o vermiş, akli da o vermiş, İslâm'ı da o vermiş; birazcık veriyorsun, bir şey yaptım sanıyorsun. Üç kuruşluk mum alsa, yandırsa; cümle kâinatı ziyâda sanır. Bazı insanlar çok büyük hayır yaptım sanır, bir mum aldı yaktı; türbenin şeyine... Artık rahatlar, “Oh!” bitti İslâm... Ne yaptın ya? Bir mum aldın, neyle aldın? Allah'ın verdiği parayla aldın, imkânla aldın.

Dua çok kıymetlidir, çok şifalıdır, çok faydalıdır ve mutlaka insana bir kazanç sağlar. Nasıl kazanç sağlar? Ya Allah-u Teâlâ Hazretleri sana bu dünyada istediğini aynen verir. Tıpkısını verir. Veyahut o işi görecektir, ondan daha iyisini verir. Veyahut da istediğin şey Allah'ın takdirine aykırı, onun murad etmediği, kâinatın akışına ters, istemediği bir şeyse; o zaman ahirette o nun yerine sevab verir.

İnsanlar ahirette amel defterleri açıldığı zaman, farkında varmadıkları, sebebini bilemedikleri bazı sevaplarla karşılaşacaklar ve soracaklar. Diyecekler ki:

“—Yâ Rabbi, defterimize, buraya bir sevab yazılmış, çok memnun olduk ama nereden yazıldığını bilmiyoruz. Ne yapmışız da olmuş bu, hiç farkında değiliz.”

Denilecek ki onlara:

“—Kulum, bu senin dünyada falanca zaman yaptığın duanın mukabelesinde verilen mükâfattır. O zaman o istediğin şey olmayacak şeydi, olmayacak bir şey istedin. Sen olmayacak bir şey istedin ya benden; onun için senin memnun olacağın şu sevabı verdim.” diyecek.

İnsanlar hatta o sevapların çokluğunu görünce, “Keşke dualarımız dünyada verilmeseymiş de böyle sevab verilseymiş.” falan diye temenni de edecekler.

Hâsılı dua ettiğin zaman verilse bir hoş, ahirete mükâfatı tehir edilse bir başka hoştur. Buyurun, edebildiğinizce hakka, hayra dua edin! Bizi de duadan unutmayın...

Allah-u Teâlâ Hazretleri iki cihanın hayrını ihsan eylesin...

c. Kulun Amelleri

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ يَعْمَلُ فِي صَخْرَةٍ صَمَاءَ لَيْسَ لَهَا
بَابٌ وَلَا كُوَّةٌ لَخَرَجَ عَمَلُهُ لِلنَّاسِ كَأَنَّ مَا كَانَ

(حم.ع.حب.ك. عن أبي سعيد)

RE. 356/4 (*Lev enne ehadeküm ya'melu fî sahratin sammâ', leyle lehâ bâbun ve lâ kevvetün, leharace amelühû li'nnâ sî kâ inen mâ kân.*)

Bu da insanın yaptığı amellerle ilgili bir hadis-i şeriftir.

Rasûlüllah SAS Efendimiz buyuruyor ki:

“Eğer sizden biriniz bir sert, çatır çatır, kaya, taşın içinde kapısı penceresi olmayan bir taşın içine Allah'ın kudreti tarafından girmiş olsa da, orada da bir iş işlemiş olsa; o yaptığı her ne ise yine insanlara aşikâr olur. Yaptığı iş yine insanlara aşikâr olur. “

Şimdi bu hadis-i şerifin izahında buyuruyor ki Şârih, müellif yâni; Tirmizî'den rivayet olunmuş ki Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kullar üzerindeki perdeleri sayılmayacak kadar çoktur. İnsan perdeyi, örtüyü niye örter? Görünmesini

⁶ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.28, no:11246; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.521, no:1378; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.361, no:5093; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.25, no:5274; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.226, no:2375; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV III, s.81, no:18911.

istemediği şeyler görünmesin diye. Perdeyi öyle çekmez miyiz? Cama onun için perde yapıyoruz, evin içine perdeyi ondan yapıyoruz, banyoya perdeyi ondan yapıyoruz. Perde görünmesini istemediğimiz şeyler için.

Hah, insanın üzerindeki, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin çektiği perdeler sayılmayacak kadar çoktur. Ve kul günah işledikçe bu perdeler birer birer yırtılır. O perdeler çoktur ama birer birer o perdeleri hetkeder, parçalar, yırtar o kul günahlarıyla. Sonra o hale gelir ki hiç perdesi kalmaz, hiç yaptığı kusurun, günahın, suçun, kabahatin insanlardan gizlenmesine sebep olacak perde kalmaz. Onun üzerine Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurur ki:

“—Bunun bu günahlarını insanlardan saklayın eymeleklerim!” der.

Melekler onu çepeçevre kuşatırlar ve kanatlarını gererler, kimse görmesin diye. Fakat kul gene günah işlemeye devam eder. Eğer tevbe ederse, Allah o perdeleri tekrar koyar ortaya. Ama günah işlemeye devam ederse, o zaman melekler derler ki:

“—Yâ Rabbi, bizi yendi bu adam, bastırdı, bizi mazur gör!” Onun üzerine:

“—Çekilin onun önünden!” deyince, o zaman artık her yaptığı şey insanlara mâlum olur. Eğer bir karanlık evin içinde, bir karanlık gecede, bir karanlık odasının içinde bir kabahat işlese, yine insanlar duyar.

Demek ki esas itibariyle Allah-u Teâlâ Hazretleri nedir? *Settâr*, günahları setredicidir. Yâni Allah-u Teâlâ Hazretleri fâş etmiyor bizim günahlarımızı, sırlarımızı insanlara yaymıyor; bizim kusurlarımız, kabahatlerimiz içimizde kalıyor. Dışarıdan insanlar bizi adam sanıyor; ne kusurlar işliyoruz, affediyor, setrediyor örtüyor da; herkes “Ah maşâallah, ne mübarek, ne nurlu!” falan diyor; ama ne kusurlar işliyoruz. Çok perdeleri var, o da bir nimet.

Şâirin dediği gibi:

*Adın senin gaffâr iken, ayb örtücü settâr iken,
Kime varam sen var iken, cürmüm ile geldim
sana! 7*

⁷Şeyh Ahmed Kuddûsî'ye (1769-1849) ait şiirin tamamı şöyle:

Ey rahmeti bol padişah, cürmüm ile geldim sana!

Ben eyledim hadsiz günah, cürmüm ile geldim sana!

Hadden tecavüz eyledim, deryâ-yı zenbi boyladım

Ma'lûm sana ben neyledim, cürmüm ile geldim sana!

Senden utanmadım hemân, ettim hatâ gizli ayân

Vurma yüzüme el-amân, cürmüm ile geldim sana!

Aslım çü bir katre menî, halk eyledin andan beni

Aslım denî, fer'im denî, cürmüm ile geldim sana!

Gerçi kesel fısk u fücür, ayb u zelev çok hem kusur;

Lâkin senin adın Gafûr, cürmüm ile geldim sana!

Zenbim ile doldu cihan, sana ayân zâhir nihân;

Ey lütfu bî-had Müsteân, cürmüm ile geldim sana!

Adın senin Gaffâr iken, ayb örtücü Settâr iken

Kime gidem sen var iken, cürmüm ile geldim sana!

Hiç sana kulluk etmedim, râh-ı rızâna gitmedim;

Ne yapalım işte, düşe kalka gene yürüyen, günahkâr, câhil, zâlim, hatası çok kullarız. Allah bizleri edep sahibi etsin... Güzel kulluk etmekte, ona güzel şükretmekte, ibadet etmekte, onu zikretmekte bize yardımcı olsun...

Çok hatalıyız, o hataları Allah rahmetinden, lütfundan örtüyor. Bir bu dünyada örtüyor, bir de ahirette örtmesi var. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi mahşer halkına da rezil etmesin. Çünkü insanların huzuruna çıkacak insanlar. Orada bir mahkeme olacak. O mahkemede suçlar birer birer ortaya dökülünce, “Tuh seni yüzüne!” diyecekler, “Biz de seni adam sanırdık dünyada vay! Bunu da mı yaptın demek ki?” diyecekler.

Eh örterse, orada da örter. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi kusur etmeyen, edepli, zarif, arif kullar eylesin! Kusurlarımızı affeylesin, setreylesin, örtsün.

Bir kul böyle tevbe ederse Allah affeder, örter, günahlarını bağışlar, kapatır; kimse görmez. Amma ısrarla günaha devam ettikçe perdeler bir bir kalkar da artık ne kadar gizlese aşikâr olur, belli olur.

İşte bu hadis-i şerifin mânâsına tekrar dönersek, o zaman bu izahtan sonra, bu şerhteki izahtan sonra iyice anlaşılacak; diyor ki:

“—Sizden biriniz eğer bir sert kayanın içinde,

Hem buyruğunu tutmadım, cürmüm ile geldim sana!

Bin kerre bin ey padişah, etsem dahi böyle günah;

Lâ taknetù yeter penah, cürmüm ile geldim sana!

İsyanda Kuddûsî şedîd, kullukta bir battal pelid;

Der kesmeyip senden ümîd, cürmüm ile geldim sana!

penceresi, kapısı olmayan bir kayanın içine girmiş olsa; çatır çatır kayanın içinde, hiçbir şeyi yok, çekirdek gibi yâni; orada bir şey işlese ameli neyse o insanlara gene malum olur!” diyor.

Duyurursa Allah duyurur, örterse Allah örter. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizim günahlarımızı afv u setr eylesin...

d. Orucun Mükâfatı

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

لَوْ أَنَّ رَجُلًا صَامَ لِلَّهِ يَوْمًا تَطَوُّعًا ثُمَّ أُعْطِيَ مِثْلَ
الْأَرْضِ ذَهَبًا لَمْ يَسْتَوْفِ ثَوَابَهُ دُونَ الْحِسَابِ

(ابن النجار عن أبي هريرة)

RE. 356/5 (*Lev enne racülen sàme li'llâhi yevmen tetavvuan, sümme u'tiye mil'e'l-ardı zeheben, lem yüstevfe sevâbehû dûne yevmi'l-hisâb.*)

Bu hadis-i şerif de Ebû Hüreyre RA'dan rivayet olunmuştur; oruçla ilgili... Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Lev enne racülen sàme li'llâhi yevmen tetavvuan*) “Eğer bir adam Allah rızası için, *tatavvu'* olarak bir gün oruç tutsa; (*sümme u'tiye mil'e'l-ardı zeheben*) sonra o adama arz

⁸ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.131, no:4869; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.512, no:6130; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.365, no:5109; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V III, s.558, no:24157; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.423, no:5092; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV III, s.93, no:18946.

dolusu, yâni yer dolusu, yeryüzü dolusu altın verilse; (*lem yüstevfe sevâ behû dûne yevmi'l-hisâb*) hesap gününde bu onun tuttuğu orucun sevabını karşılamaz.” Çünkü orucun sevabını Allah *bi-gayr-i hisâb* verecek, hesaba gelmez şekilde verecek. Dünyalar dolusu altından kıymetlidir, insanın *tatavvuan* tuttuğu bir günlük oruç...

Tatavvuan ne demek? Ramazan orucu farzdır, mecburuz onu tutmaya. Yapmazsak Allah:

“—Ey kulum, ben buyurdum niye tutmadın, gel bakalım bunun hesabını ver!” der insana. “Ben sana Ramazan’da oruç tut!” demedim mi Kur’an-ı Kerim’de?” der.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا
كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

(البقرة: ١٨٣)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû kütibe aleykümü's-sıyâmü kemâ kütibe ale'llezîne min kabliküm lealleküm tettekùn.*) “Ey iman edenler! Sizden önceki ümmetlere, farz kılındığı gibi size de oruç farz kılındı.” (Bakara, 2/183) buyurmadım mı? Gel, ver hesabını!” der. Onun hesabı da şiddetlidir.

إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ

(هود: ١٠٢)

(*Inne ahzehû elîmün şedîd.*) “Onun yakalaması elem vericidir ve çok şiddetlidir.” (Hûd, 11 / 102) Yakaladı mı fena olur insan.

Ama bunun dışında bir de mecburi olmayan oruçlar vardır ki, kul onu Allah'ın rızasını kazanmak için, bir fedakârlık olarak, nefsini dizginlemek, terbiye etmek için, Peygamber Efendimiz buyurmuş diye, bu zamanlarda tutar. O çeşit oruçlara *tatavvu'* derler yâni; “Bir sevab kazanayım.” diye tutulan oruç; mecbur olmadığı zaman.

Böyle oruçlardan bir tanesi pazartesi-perşembe oruçlarıdır. Peygamber Efendimiz pazartesi-perşembe günleri oruç tutardı ve bize tavsiye ederdi.

Bu oruçların bir kısmı kamerî ayların on üç, on dört, on beşinde yâni mehtaplı gecelerin gündüzünde tutulan *eyyâm-u bıyd* oruçlarıdır. *Ak Günlerin* oruçlarıdır. Daha başka böyle sünnet olan oruçlar vardır.

Veyahut da kişi böyle bir zamanda “Hadi bugün Allah rızası için oruç tutuvereyim!” diye oruç tutar. İşte bu çeşit oruçlar, Allah rızası için farz olmadan tutulmuş oruçlara *tatavvu'* derler. Böyle bir orucun sevabı, şu dünya dolusu altından fazladır, ölçülmez. O kadar kıymetlidir. Geçen hafta da bir *el-hamdü lillâh*'ın fazileti geçmişti hadis-i şerifte; bizim dinimiz böyledir işte. Nasıl sevab kazanıp cennete gidiyoruz? Allah bol bol mükâfat veriyor. Bir *el- hamdü lillâh* diyoruz, lütfediyor; bir oruç tutuyoruz, cömertlerin cömerdi olarak veriyor. Verdiği zaman üç-beş diye vermiyor, *bi- gayr-i hisâb*, çok bol verdiğiinden, böyle çok ecirler kazanıyor insan.

Orucun kıymeti çok fazladır. Orucun bir ahlâki, nefsi terbiye edici, terbiyevî tarafı vardır. Oruç insana kendi kendisini tutmayı öğretir, kendine hâkim olmasını öğreten, hikmeti o olan; kendisini korumaya, takvaya, sabra alıştıran bir egzersizdir. Nasıl insan sabah akşam jimnastik yapıyor, ağır yük kaldırıyor, indiriyor, koşuyor, bir şeyler yapıyor, alıştıran bedenini. Oruç da insanın kendisini istediği şeyleri, istediği zaman, iradesiyle yapmamak şeyine alıştıran çok kıymetli bir ibadet, çok güzel bir ibadettir. Eşi emsâli yoktur.

Eski ümmetlere de Allah'ın emri oruç tutmaktır. Eski ümmetlerde de oruç vardı ama hristiyanlar orucu perhize döndürmüşler. Kırk gün oruç tutun buyurmuş Allah-u Teâlâ Hazretleri, “Yok, biz elliye çıkartalım da perhiz haline getirelim!” demişler. Bilmem hamursuzlar, bilmem neler; bir şeyleri var, pek iyi bilmiyorum. Perhizle idare ediyorlar, olmaz... Orucun sevabı çoktur.

El-hamdü lillâh, oruç çok şey kazandırır insana. Genç delikanlılara Peygamber Efendimiz orucu tavsiye etmiştir. “Oruç tutun, kendinize hâkim olursunuz, şeytana uymazsınız, nefse uymazsınız.” diye. Sonra insanın sıhhat kazanmasına ne güzel faydası olur orucun. Tabii Allah rızası için tutulur oruç da sıhhat de kazandırır insana. Fazla yağlar erir, fazla kilolar gider, mide dinlenir, “Oh! Her gün çalış çalış çalış, haftada bir gün tatil yok mu hani?” hatta şimdi haftada iki gün tatil var. Cumartesi-pazar

tatil oluyor, o halde pazartesi-perşembe de oruç lâzım; mide tatili. Yâni midenin istirahatının faydası var. Bunu tavsiye ederiz bak hesaba gelmez şekilde sevabı var, dünyalar dolusu altına bedel, altından fazla.

e. Allah'ın Merhameti

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

لَوْ أَنَّ الْعِبَادَ لَمْ يُذْنِبُوا لَخَلَقَ اللَّهُ خَلْقًا يُذْنِبُونَ

ثُمَّ يَغْفِرُ لَهُمْ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

(ك. عن ابن عمرو)

RE. 356/6 (*Lev enne'l-ibâde lem yüznibû, le haleka'llâhu halkan, yüznibûne sümme yağfiru lehüm, ve hüve'l-gafûru'r-rahîm.*)

Bakşuhadis-işerife...Şimdinasılheveslendirecek, bizi sevindirecek, ferahlatacak. Sırtımızdan bir yük kaldırarak. Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki; anamız, babamız, canımız fedâ olasıca Rasûlüllah Efendimiz buyuruyor ki:

---

⁹ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.274, no:7623; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.123, no:1454; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.28, no:80; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.378, no:2449; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.360, no:5086; Ebû Ya'lâ, *Mu'cem*, c.I, s.95, no:91; Taberânî, *Dua*, c.I, s.508, no:1799; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.216, no:10225; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV III, s.84, no:18921.

(*Lev enne'l-ibâde lem yüznibû*) “Eğer kullar hiç günah işlemeselerdi... Mâsum, günahsız, hatasız, melek gibi böyle pırıl pırıl olsalardı, hiç günah işlemeselerdi; (*lehaleka'llâhu halkan yüznibûne*) Allah gene günah işleyen kullar yaratırdı.” Allah Allah, neden yaratırmış? (*Sümme yağfiru lehüm*) “Sonra da onları affederdi; (*ve hüve'l-gafûru'r-rahîm*) çünkü o çok mağfiret edicidir, çok merhametlidir, çok rahmet sahibidir.”

Mağfiretinin yeri nereye gidecek? Mağfireti de bir muhatap bulacak, bir tatbik yeri olacak; onun için bu hadis-i şeriften çıkan ders nedir? Günah işlemişseniz öyle kendi kendinizi perişan edip, “Öldüm, bittim, mahvoldum. Artık bir daha benim iki yakam bir araya gelmez; dünyam, ahiretim yıkıldı...” filan gibi bir duyguya kapılmayın, ümitsizliğe düşmeyin!

Hem ümitsizlik İslâm'da yasaktır, hem de günahtır, hem de haramdır. Hem de ileride bir hadis-i şerif gelecek, orada nasıl tenkit ediyor ümitsizliğe düşenleri...

Ayet-i kerîmede de Allah-u Teâlâ Hazretleri:

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا
مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ
هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

(الزمر: ٥٢)

(*Kul yâ ibâdiye'llezîne esrafû alâ enfüsehum*)
“Nefsine zulmetmiş, günah işlemiş, günaha bu-
laşmış kullara söyle ey Rasûlüm: (*Lâ taknetû
min rahmeti'llâh*) ‘Ey günahkârlar, Allah’ın rah-
metinden ümîdinizi kesmeyin! (*İnna'llâhe yağ-
firu'z-zünûbe cemîâ*) Çünkü Allah bütün günah-
ları bağışlar. (*Innehû hüve'l- gafûru'r-rahîm*)
Şüphesiz ki o çok bağışlayan, çok esirgeyen-
dir.’” (Zümer, 39/53) diye bildiriyor Peygamber
Efendimiz’e.

Öyle şey olur mu, Allah’ın rahmetinden ümit
kesilir mi? Allah Gafûr ve Rahîm’dir. Hem
mağfireti çok, hem rahmeti çok... Hiç ümit
kesilir mi, ümit kesmek yok!

“—E, günahım çok!”

Dağlardan, dünyalardan, semalardan çok olsa
günahın; Allah’ın rahmetinden de büyük mü?
Mukayese mi edeceksin, ölçüp biçecek misin,
ölçebilir misin onunla? Allah’ın rahmetind
en, mağfiretinden de çok mu senin günahın?
Olamaz... Allah onun için afv u mağfiret eder.

Pişmanlık duy, gözyaşı dök, Allah’a yönel, tevbe
ve istiğfar et; gönlün rahat etsin, hiç merak etme.

(*İnna'llâhe yağfiru'z-zünûbe cemîâ*) “Günahla-
rın hepsini affeder Allah...”

Hem günahların affı için Allah-u Teâlâ Hazretleri
vesileler ihsan eylemiş. Şu abdestler günahların
affına vesiledir, şu namazlar günahların affına
vesiledir, şu cumalar günahların affına vesiledir,
şu haclar, umreler günahların affına vesiledir.

Daha geçen gün okuduk: “Bir insan hacca niyet edip de yola çıktığı zaman;  günlük yol gitti mi, anasından doğduğu günkü gibi günahlardan sıyrılır çıkar.”

Aman hacca gitmemiş kimseler varsa hazır olun. Vazifenizi yapın;  günlük yola gitti mi otobüs, İstanbul’dan çıktı, hadi Ankara, hadi Ashab-ı Kehf, hadi Adana... Tamam; anasından doğduğu gün gibi pırıl pırıl... Hiç günahı kalmaz, öyle va’d etmiş, öyle bildiriyor Peygamber SAS Hazretleri.

Demek ki gnahtan ümitsizliğe düşmek yok İslâm’da. Birisi de Şimdi kalkar da:

“—Hocam madem Allah bu kadar affediciymiş; o halde bende yarın, tamam... Günah yapmaya gidiyorum, Allah’a ısmarladık!” derse?

Olmaz... Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin ahkâmı öyle oyuna gelmez. Yâni kahrı da çok perişandır. Azabı da çok elimdir. Hiç oyuna gelmez. Allah-u Teâlâ Hazretleri boynu bükük kulu sever, mahzun kulu sever, edebli kulu sever, haddi bilen kulu sever, mütevâzı kulunu sever; yle Őarlatanı sevmez. Hokkabazlık mı İslâm? O zaman çok büyük felâkete uğrar insan. Bir edepsizlikten dünya ve ahiretin hayırlarını kaybeden çok insan vardır, bir edepsizlikten, terbiyesizlik, kstahlıktan...

Şeytan niye bu kadar mel’un oldu, bu hale düştü? Hz. Âdem’e secde etmedi, kendisini tevazua alıŐtıramadı. Bak, bir kibirden:

أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ

(الأعراف: ١٢)

(*Ene hayrun minhu halaktenî mi'n-nârin ve halaktehû min tîn.*) “Ben ondan daha hayırlıyım yâ Rabbi, çünkü beni ateşten yarattın, onu topraktan yarattın!” (A’raf 7/12) dedi. Sen misin kibreden, bak ahirete kadar ve ahirette de ebediyyen azap...

Onun için, edep çok önemlidir. Edep ve terbiye çok önemlidir; edepsizlik de insanın başına çok felâketler getirir. Yâni hadisleri tersten anlamayalım, doğru düzgün mânâsıyla anlamalı insan.

e. Kur’an-ı Kerim’in Tesiri

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

لَوْ أَنَّ رَجُلًا مَوْقِنًا قَرَأَ هَا عَلَيَّ جَبَلٍ لَزَالَ يَعْنِي
أَفْحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا
تُرْجَعُونَ إِلَىٰ آخِرِ السُّورَةِ

(حل. عن ابن مسعود)

¹⁰ Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.V III, s.458, no:5045; Taberânî, *Dua*, c.I, s.331, no:1081; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.II, s.311, no:526; İbn-i Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyle*, c.III, s.214, no:630; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.312, no:6754; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XIV, s.40; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.7; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.589, no:2682; *Mecmaü’z-Zevâid*, c.V, s.198, no:8469; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV III, s.95, no:18950.

RE. 356/7 (*Lev enne racülen mûkînen kareahâ alâ cebelin, lezâle.*) Allah-u Ekber! (Ya'ni: *Efehasibtüm ennemâ halaknâküm abesen, ve enneküm ileynâ lâ turceùn.*)

Bu da bizi titreten bir hadis-i şerif. Geçen hafta da demiştim ki, hadis-i şerifler bir müjdeli geliyor, bir de arkasından ikazlı geliyor. Bak bu sefer de bir müjde geldi, bir de arkasından Allah-u Teâlâ Hazretleri, dengeli dengeli, kullar doğru yolda yürüsünler, bir tarafa meyledip de yıkılmasınlar diye nasibimiz bu hadis-i şerif bu sefer. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

(*Enne racülen mûkînen kareahâ*) “Eğer yakîn sahibi bir adam Allah’a imanını tam olan, kalbi imanla dopdolmuş olan, yakîn sahibi bir insan okusa onu...” Nerede? (*Alâ cebelin*) “Bir dağın üzerine rind e okusa, (*lezâle*) o dağ yok olurdu, erir giderdi.”

Neymiş bu okuduğu zaman dağın yok olacağı şey? (Ya'ni: *Efehasibtüm ennemâ halaknâküm abesen, ve enneküm ileynâ lâ türceùn*) Şu ayet-i kerime, şimdi izahını yapacağım. “Şu ayet-i kerimeyi eğer kalbi iman ile dolu insan, bir dağın üzerinde okusa; o dağ muhakkak zâil olurdu, yok olurdu; dayanamazdı bu ayet-i kerimenin tehditine, şiddetine, ağırlığına dayanamazdı; dağ yerinden yok olurdu.”

Olmuş mu böyle şey? Mûsâ AS tur dağına çıktığı zaman Allah - u Teâlâ Hazretleri ne yaptı dağ:

فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَى
صَعِقًا

(الأعراف: ١٤٣)

(*Felemmâ tecellâ rabbuhû li'l-cebeli cealehû dekken ve harra mûsâ saikâ.*) “Rabbi o dağa tecelli edince, onu paramparça etti. Dağ parça parça oldu. Musa da baygın düştü.” (A’raf, 7/143)

Biz insanlar çok katı kalpliyiz, biz çok gâfiliz. Yoksa Allah’ın kuşları, atları, böcekleri, çiçekleri, Allah’ın azabı geleceği zaman tir tir titrerler. Biz kaba-saba mahlûklar, hiç haberimiz yok; dolaşır dururuz, Allah’a isyan eder eder, Allah’ın ahkâmına karşı gelir gelir, yürür gideriz. Bizden daha kaba-saba mahlûk olmaz. Ahsen-i takvîm üzere yaratılmış, fakat esfel-i sâfilîne indirilmiş bazısı.

Neymiş bu böyle dağları yerinden oynatan, yok eden ayet-i kerime? Mânâsını okuyalım:

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا
تُرْجَعُونَ

(المؤمنون: ١١٥)

(*Efahasibtum*) “Ey insanoğulları, siz sandınız mı ki (*ennemâ halaknâkum abesen*) biz sizleri abes yere yarattık, boşu boşuna yarattık, hiç bir gaye olmadan yarattık? Abes, boş, mânâsız,

anlamsız, sebepsiz, gâyesiz yarattık? (Ve *enneküm ileynâ lâ turceùn*) Siz bize sonunda dönüp gelmeyeceksiniz mi sanıyorsunuz? Boşuna yaratıldınız da hiç Allah'a gitmeyecek mi sanıyorsunuz kendinizi? Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzuruna çıkmayacağınızı mı sanıyorsunuz?" (Mü'minûn, 23/115)

İşte bu ayet-i kerime, bizim kuzu kuzu dinlediğimiz ayet-i kerime, inançlı bir insan tarafından bir dağın üzerinde okunsaydı, o dağ zâil olurdu, yok olurdu diyor Peygamber Efendimiz. Ne demek bu? Şu demek ki:

"—Biz sizi boş yere yaratmadık, bu hayatın, bu ölümün bir gâyesi var. Bu yaşayıştan bir maksat var. Bizim sizi bu dünyaya göndermemiz bir sebebe dayanıyor. Biz sizden bir şeyler istiyoruz, bir şeyler bekliyoruz, vazifeniz var. Bize döneceksiniz, huzurumuza geleceksiniz."

İster kös kös, ister seve seve... İster çırpına çırpına, ister sürüklene sürüklene, ister koşa koşa, seve seve... Nasıl olsa, ne suretle olursa olsun... *Hâh me hâh* derler eskiler, yâni ister istemez gideceksin.

Ne yapıyor insanoğlu, çırpınıyor çırpınıyor da... Evler yapıyor, köşkler yapıyor, doktorlara gidiyor; İsviçreler, ilaçlar, ameliyatlar... Ne oluyor, çırpın çırpın; sonunda yine dönüp gidiyoruz ona. Sonunda hepimiz ona gideceğiz, hepimiz Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne döneceğiz, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzuruna çıkacağız,

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzurunda hesap vereceğiz. Her yaptığımızdan, her şeyi bilen Allah'ın huzurunda hesap vereceğiz.

Ilâ âhiri's-sûre demiş, surenin sonuna kadar bu ayet-i kerimeler okunsa dağ zâil olurdu diye... Onları da okuyuverelim:

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا

لَا تُرْجَعُونَ

(المؤمنون: ۱۱۵)

(*Efehasibtum ennemâ halaknâkum abesen ve enneküm ileynâ lâ turceùn*) “Ey insanoğulları bizim sizi boş yere, abes olarak yarattığımızı ve bize dönmeyeceğinizi mi sandınız?” (Mü'minûn, 23/115)

فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ

الْكَرِيمِ

(المؤمنون: ۱۱۶)

(*Feteâla'llâhu'l-meliku'l-hakk*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri *meliktir*, hakiki hâkimdir, hükümdardır, *haktır* ve çok yücedir, sizin zanlarınızdan, tahminlerinizden, idrâkinizden çok yüksektir Allah-u Teâlâ Hazretleri. Sizin aklınız almıyor, işin farkında değilsiniz; ama Allah-u Teâlâ Hazretleri çok yücedir. (*Lâ ilâhe illâ hû*) Ondan başka ilah yoktur, sadece o vardır. (*Rabbü'l-arşi'l-kerîm*) Arş-ı âlâ'nın

sâhibidir. Şu semaları, yerleri kuşatan; kürsinin yanında bir zerre gibi, bir küçücük tane gibi kaldığı arşın sahibidir. Allah-u Teâlâ Hazretleri öyle azamet sahibidir ve kerem sahibidir.” (Mü’minûn, 23/116)

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا
حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ

(المؤمنون: ١١٧)

(*Ve men yed’u maa’llâhi ilâhen âhara*) “Her kim Allah ile birlikte başka bir ilâha, başka bir tanrıya taparsa, (*lâ burhâne lehû bihî*) onların o hususta hiç bir delilleri de yoktur.

“—Niye öküze taptın ey Mısırlılı! Söyle bakalım, öküze tapılır mı?”

Hiç bir delil yok, niye tapsın. Zavallı, kocabaş bir hayvan... Öküze tapılır mı?

“—Niye şu Zeus’a taptın, Venüs’e taptın; niye şu yıldız taptın, niye aya, güneşe taptın?”

Hiç bir delilleri yoktur. “Kim böyle yaparsa, (*fe innemâ hisâbuhû inde rabbihî*) o kimsenin hesabı ancak Rabbinin nezdindedir. (*Innehû lâ yüflihu’l-kâfirûn*) Şurası muhakkak ki kâfirler hiç iflah olmayacaklar.” (Mü’minûn, 23/117)

وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ

(المؤمنون: ١١٨)

(*Ve kul*) “Binâen aleyh, ey benim Rasûlüm de ki; sen de ve sana uyan müslümanlar da desinler ki: (*Rabbi’ğfir*) Ey mevlâm, beni mağfiredet eyle, (*ve’rham*) bana merhamet eyle, rahmet eyle! (*Ve ente hayru’r-râhimîn*) Sen rahmet edicilerin, merhametlilerin en merhametlisisin!” (Mü’minûn, 23/118)

“Aman yâ Rabbi, madem iş bu kadar dehşetliymiş, sen bana merhamet eyle!” demek yâni.

İşte bu ayet-i kerimeler... Biz bunları böyle okuruz. Hatim indirip de sevabını bağışlıyoruz ya, böyle ayetler geçer gider bizim gözümüzün önünden de, bizim haberimiz yok! Biz böyle müslümanlarız işte, Yirminci Yüzyıl’ın müslümanları... Ne Arapça biliriz, ne Rabca biliriz, ne Kur’anca biliriz, ne meal okuruz, ne tefsir okuruz, ne hadis okuruz... Bunlar bizim gözümüzün önünden geçer gider, geçer gider; “Hatmettik, Kur’an-ı Kerîm’i bitirdik.” diye seviniriz.

Güzeldir hakîkaten, bir hatim eder insan, ecir kazanır. Seviyor Kur’an-ı Kerîm’i ama bak mânâları bu! Bu mânâyı bilecek insan, gönlüne yerleştirecek, öyle müslüman olacak.

Öyle müslüman olsa bu dışarıdakiler böyle hareket mi eder? Şu etrafındaki insanlara bak, şu gafillere, şu cahillere bak etrafındaki. Düşün, al gazeteyi eline baş haberinden son haberine kadar bir incele bakalım. Hep cahillik, serâpâ...

إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا

(الأحزاب: ٧٢)

(*Innehû kâne zalûmen cehûlâ*) [Doğrusu o çok zalim, çok cahildir.](Ahzâb, 33/72)

“—Ama hocam, İngiltere’de tahsil yapmış, Amerika’da okumuş, profesör olmuş, ağa olmuş, paşa olmuş...”

Mühim olan bu gerçekleri bilmek. Bu gerçeklerin karşısında, altında dağlar dayanamıyor, dağlar, o kaya taşlar, ulu ulu dağlar dayanamıyor; mahvolur, erir gider, kaybolurdu diyor. İşte bize böyle hitaplar, gözümüzün önünde söyleniyor da söylenmemiş gibi geçip gidiyoruz biz. Öyle müslümanlarız... Bir de kendimizi müslüman sanıyoruz, ehl-i Kur’an sanıyoruz, Kur’an okuduk diyoruz. Gerçek müslümanlık ayet-i kerimelerin mânâsını bilmekle olacak. Gerçek müslümanlık ayet-i kerimelerin mânâsını hayatımıza intibak ettirmekle, tatbik etmekle olacak. Biz bu ayet-i kerimeyi şuurumuz pırıl pırıl, ıslıl ıslıl zihnimize yerleştireceğiz, bu ayetlerin idraki içinde adımımızı atacağız. Sözümüzü verirken öyle vereceğiz, alış-verişimizi öyle yapacağız. Şahitliğimizi öyle yapacağız. Hâkimliğimizi öyle yapacağız.

Geçen gün bir arkadaş anlatıyor: Bir grup halinde hâkimin önüne çıktık diyor. Tam karar safhası, hâkim bir işaret yapıyor bize diyor. Yâni ne demekse, o işaret anlayanlar affolacak, bir çaresi bulunacak.

Olmaz... Bu ayet-i kerimenin idraki içinde hükmedeceksin. Bir gün Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin huzuruna çıkacaksın. Boş yere yaratılmadın. Abes yere mi yaratıldın sanıyorsun sen kendini?

Bu dünya, tamam; ondan sonra iş bitti... Öyle değil o idrak altında yaşayacağız, yürüyeceğiz, alacağız, vereceğiz, hayır yapacağız, namaz kılacağız; o idrak ile. Bu ayet-i kerimeyi okurken eriyeye eriyeye namazı kılacağız. O zaman gerçek müslüman oluruz.

Bizim bu halimizi ashab-ı kirâm, evliyâullah görseler; bizi sopayla kovalarlar... “Heyt! Ne biçim müslümansınız siz!” diye sopayla kışalarlar bizi.

f. Korunmak İçin Dua

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا أَرَادَ سَفَرًا أَوْ نَزَلَ مَنْزِلًا فَوَضَعَ
مَتَاعَهُ خَطَّ حَوْلَهُ خَطًّا ثُمَّ قَالَ اللَّهُ رَبِّي لَا شَرِيكَ
لَهُ حُفِظَ مَتَاعُهُ

(أبو الشيخ عن عثمان)

RE. 356/8 (*Lev enne ehadeküm izâ erâde seferen, ev nezele menzilen, fevadaa metâahû, hatta havlehû hattan, sümme kâle: Allâhu rabbî, lâ şerîke lehû; hufıza metâuhû.*)

Bak ne kadar kolay bir dua, Peygamber Efendimiz öğretiyor.

Buyuruyor ki:

¹¹ *Kenzü'l-Ummâl*, c.V I, s.718, no:17553; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV III, s.80, no:18908.

(*Lev enne ehadeküm izâ erâde seferen*)
“Sizden biriniz eğer yolculuk istediği zaman,
(*ev nezele menzilen*) veyahut konaklamak
için bir konağa indiği zaman veyahut bir eve,
bir otele indiği zaman, (*fevadaa metâahû*)
ve eşyasını konakladığı yere koyduğu zaman,
(*hatta havlehû hattan*) etrafına bir çizgi çekse,
(*sümme kâle*) ondan sonra da dese ki: (*Allâhu
rabbî*) ‘Allah benim rabbimdir, (*lâ şerîke
lehû*) onun şeriki nazîri yoktur.’ Dese; (*hufıza
metâuhû*) malı mahfuz kalır, kimse çalamaz.”

Rahmetli anacığım anlatırdı: Birisi Âyete’l-
Kürsî okumuş, sandığa koymuş kesesini. Ondan
sonra hırsız girmiş eve. Sandığı açmış, keseyi
görmüş, “Oh, para dolu!” diye sevinmiş hırsız.

Keseyi almış. Geri dönmüş dışarı çıkacak, kapıyı
bulamıyor. Dönmüş dolaşmış, dönmüş dolaşmış,
dönmüş dolaşmış; odanın kapısı yok... “Allah
Allah!” Telaşa düşmüş, keseyi bırakmış, kapatmış
sandığı... Ondan sonra dönmüş bakmış, kapı var.
Çıkacak dışarıya, “Haa, kapıyı buldum!” demiş.
Tekrar dönmüş, tekrar almış keseyi; bakmış
gene kapı yok... Anlamış bir başka iş var bu işte,
bırakmış keseyi oraya. Tevbe etmiş sonra...

Allah her şeye kadir... Gösteren de Allah,
göstermeyen de Allah! Uyutur, kalır. Hani ona
belki aklın ermez, “Nasıl kapıyı bulamıyor?”
falan... Uyur, kalır orada. Derman vermez, felç
gelir. Her şeye kadir Allah-u Teâlâ Hazretleri...
Yâni, uzak bir ihtimal gibi gelmesin sana...

g. Üç Kötü Haslet

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki¹²

لَوْ أَنَّ عَبْدًا مِنْ عِبَادِ اللَّهِ قَدِمَ عَلَى اللَّهِ بِعَمَلٍ أَهْلِ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ مِنْ أَنْوَاعِ الْبِرِّ وَالتَّقْوَى لَمْ
يَزِنْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ مَعَ ثَلَاثِ خِصَالٍ مَعَ الْعُجْبِ وَأَذَى
الْمُؤْمِنِينَ وَالْقُنُوطِ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

(الديلمى عن أبى الدرداء، وفيه عمرو بن بكر السككى واه)

RE. 356/9 (*Lev enne abden min ibâdi'llâhi, kadime ale'llâhi bi- ameli ehle's-semâvâti ve'l-aradîne min envâi'l-birri ve't-takvâ, lem yezin miskâle zerretin mea selâsi hısâlin mea'l-ucubi, ve eze'l- mü'minîne, ve'l-kunûti min rahmeti'llâhi azze ve celle.*)

İşte bu hadis-i şerifti, demin söylemek istediğim hadis-i şeriflerden birisi. Ebû'd-Derdâ RA'den rivayet edilmiş. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Lev enne abden min ibâdi'llâhi*) “Eğer Allah'ın kullarından bir kul, (*kadime ale'llâhi*) Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzuruna gelse, (*bi-ameli ehle's-semâvâti ve'l-aradîne*) yer ve gök ehlinin amellerinin sevabı kadar çok sevapla gelse...”

Yâni namaz kılmış, oruç tutmuş, sadaka vermiş

¹² Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.364, no:5102; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV I, s.61, no:43941; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV III, s.98, no:18958.

filan gibi çok sevab işlemiş. Ne kadar? Bütün dünyadaki insanlar ve bütün gökteki melekler kadar çok hayr u hasenât işlemiş; bu kadar büyük sevapla geldi hesap yerine, mahkeme-i kübrâya (*min envâi'l-birri ve't-takvâ*) “Çeşitli iyilikler ve takvalar, günahlardan sakınmalarla ilgili kazanılmış bunca sevab ile geldi; (*lem yezin miskâle zerretin*) bir zerre kadar değmez, tutmaz, kıymeti yok bu yaptığı işlerin; (*mea selâsi hısâlin*) şu üç vasıf üzerinde varsa... Şu üç vasıf onun üzerinde varken göklerin ve yerin ehlinin amelleriyle hesap yerine bir kul gelse; bir miskal ağırlığınca bir ağırlık tutmaz, bir kıymet ifade etmez.”

Demek ki, çok kötü üç tane huy var. Onlarla yapılan ameller fayda etmiyor. Neymiş, onları okuyalım: Bir; (*mea'l-ucubi*) birisi, “Kendini beğenmişlikle...” *Ucüb* demek, *acibe* hayrân olmak demek. İnsan kendisine hayran...

“—Yâhu ben neyim...”

Vardır ya öyle aynaya geçer, bakar, kurulur falan... Giydiği elbiseden, mevkiinden, makamından, rütbesinden, şânından dolayı falan... Böyle tepeden bakar herkese... *Ücüb*; insanın kendi kendisini beğenmesi, hayran kalması.

“—Yâhu ben ne iyi adamım be! Ne kadar yüksek insanım, ne kadar kıymetliyim. Dünyada acaba benim eşim var mı?”

“—Yok! Asla! Olur mu? Bir tanesin sen, tek, bir tane, hiç eşin yok!”

Öyle demiş birisi arkadaşına, gitmişler de:

“—Türkiye’de kaç tane benim gibi adam var?” demiş.

Yâhu sen şu Türkiye’deki insanları yabana atma! Biz senelerce önce Ankara’ya gidiyorduk, Hocamız rahmetliyle beraber... Düzce’nin bir köyüne uğradık; köy... Yanımızda bir Arap alimi var, sarıklı, cübbeli; yabancı misafir. Köye oturduk, aşağı mahalleden bir ihtiyar, zayıf adamcağız geldi. Yüzü çilli, çopurlu, yâni çiçek bozuğu. Gözleri çapaklı, hasta... Dışından baksan beş para vermezsin yâni. Öyle bir köyde, aşağı mahalleden bir zayıf insancağız geldi. Sözünü dinlemek istemezsin, dış görünüşüne baksan... Açtı ağzını, fasîh Arapçayla tıklar tıklar o Arap’la başladı konuşmaya ilmî mevzuları.

“—Yâhu Düzce’nin bir köyünde ne arıyor böyle bir âlim?”

Belli olmaz işte bak, ötekisinden çok daha yüksek. Nerelerde okumuş meğerse, neler biliyormuş; ama ihtiyarlamış, bir kenarda kalmış... İşte, öyle...

Hiç şey olur mu, Türkiye’yi sen bilmiyorsun ki? Türkiye’de Allah’ın nice kulları vardır.

Benim bir arkadaşım var, bir köylü. Allah bir zekâ vermiş, bir hafıza vermiş emsali yok zekâsının. Dil kurumuna mektup yazmış “Bana kitap gönderin!” diye. Çuvalla kitap göndermişler, hepsi kafasında... Hepsi sayfa sayfa kafasında... Ne bilgi varsa hepsi kafasında adamın! Ne söylersem biliyor, ezbere...

Bir başka adam var bizim memlekete yakın bir yerde. Gittim ben:

“—Ooo, hoş geldiniz Es’ad Bey!” dedi, adımlı söyledi.

Ben ilk defa görüyor gibiyim, tanımıyorum yâni. Yüzüne baktım şöyle çekine çekine; adam bana adımla hitab etti. Benim tanımadığımı anlayınca, dedi ki:

“—Sizinle bin dokuz yüz bilmem kaç senesinin, temmuz ayının, bilmem kaçında Konya’da Mevlânâ türbesinin önünde karşılaşmıştık, yanınızda da filanca filanca filanca vardı, hatırladınız mı?” dedi.

Ayıyla, günüyle söylüyor adam. Ben ne zaman oraya gittiğimi söyleyemem; hala söyleyemem, gene ben unutmuşum, o öyle adıyla söylüyor.

Ziraat Fakültesi profesörlerinden birisi, babası o beldenin kabristanında yatıyormuş. Seneler senesi gitmemiş, sonra gidince o memlekete, gitmiş, mezarlıkta babasının kabrinin başında biraz bir şey okuyacak. Hani babasına sevgisinden dolayı... Mezarı aramış; ama bulamamış. Seneler geçmiş çünkü. Babasının kabrini bulamamış. Çok aramış, çok mahcup olmuş, çok üzölmüş. “Ne yapacağım şimdi?” diye. Demişler ki:

“—Filanca hocaya git, o bilir!”

Gelmişler bizim hocaya sormuş kendisi:

“—Ya hu benim babamın kabrini bulamadım!” filan deyince,

“—Haa, senin baban 1942’nin, bilmem hangi ayının, bilmem hangi gününde ölmüştü. Bilmem hangi taraftaki filanca servinin yanındaki filanca kabirdir...” diye oturduğu yerden söylemiş.

Gitmişler, bulmuşlar kabri.

E Allah’ın böyle kulları var; sen ne oluyorsun, dur bakalım! Nesin yâni sen? Öyle övünenler, öyle acayip insanlar var ki yanına yanaşılmaz. Böyle bir kravat taktı mı, bir ütülü pantolon giydi mi; Allah saklasın yâni, yanına yaklaşılmaz. Filanca yerde tahsil görmüş, Amerika’ya da gitmiş; maşâallah, iyi... Amerika’yı da görmüş falan, artık yanına yaklaşılmıyor. Ötekisi tahsilsiz kul...

Benim hocam Prof. Necati Lugal beyin bir arkadaşı vardı: Hafız Yusuf Efendi. Kuyumculuk yapmış, onu yapmış, bunu yapmış; ufacık, tefecik bir adamcağız. Benim hocam pro fesör... O da esnaftan arta kalma bir ihtiyar. Bir manav dükkânında yatıyordu. Yâni kimse bilmez, manav dükkânında yatıyor. Me yve satmıyor da, öyle bir dükkân. Köşede yatıyor; ama İran edebiyatından, Türk edebiyatından, Arap edebiyatından ne sorarsan söylüyor. Hepsi ezberinde; lügatı ezberlemiş, divanları ezberlemiş, şairleri ezberlemiş... Fuzûlî’nin divanı ezberinde, falanca ezberinde, Hâfız-ı Şîrâzî ezberinde, Şeyh Sâdî ezberinde... Ufacık adam, neresine sığmış bu kadar bilgi? Allah’ın bir harikası...

Benim askerlik yaptığım zamanda bizim bölükte, birlikte, takımında bir ufacık tefecik bir çocuk vardı. Şöyle kulak veriverdim: 1957 senesinde, Brezilya ile Macaristan arasında Barcelona’da

yapılan maçın 57. dakikasında golü filanca atmıştı, bilmem ne yapmıştı... Böyle konuşuyor, Yâni hepsi ezberinde...

“–Peki, 1962 olimpiyatlarında filanca yerde ne oldu?” diyorlar; tıklar tıklar onu da söylüyor.

“–Bilmem nerede ne oldu? O takımını say!”

Söylüyor...

“–Golleri kim attı?”

Söylüyor. Şu kadarcık bir adam... Dedim ki yâ Rabbi, şu bilgiyi, şu kafayı bu çocukcağz bir hayra sarf etseydi, bu topun peşinde harcamasaydı; büyük bir alim olurdu. Ya atom alimi olurdu, ya fizikçi olurdu; allâme bir şey olurdu yâni, zehir zemberek bir şey.

Bir başka arkadaşın evine gittik [İsmâil Turan Hoca]; mühendis, Teknik Üniversite’den altı tane meşhur hadis kitabını bitirmeden çıkmamış. Ben dedim ki:

“–Birisi var, Kur’an-ı Kerîm’i seksen günde ezberlemiş...”

Başını salladı:

“–Bendenize de bir aydan kısa zamanda nasib oldu!” dedi.

Kur’an-ı Kerim’in hıfzı, bir aydan kısa zamanda nasib olmuş. Lisede Fransızca hocasına kızmış, Fransızca lügatı ezberlemiş. Derste biraz çatışmışlar, kızmış hocaya; Fransızca Petit Laro usse lügatını ezberlemiş. Böyle bir insan...

Altı hadis kitabını ki, buradan duvara kadar sürecek ciltlerle o kadar kitabı bitirmiş. Kur'an-ı Kerîm'i ezberlemiş; mühendis...

Yazmış bir resmî evrakın altına: *El-mühendis el-âlî, el- müfessir, el-muhaddis...* Yâni demek istiyor ki; yüksek mühendis ve müfessir ve muhaddis olan filanca... İsim yazmış oraya. Biz de arkadaşlarla, kalabalık, yirmi-yirmi beş kişi evine ziyarete gitmiştik. Dedik ki:

“—Yâhu! Müfessir kime denir, muhaddis kime denir? Ayıp olmamış mı bu lakapları kullanmak!”

Kolay bir şey değil çünkü herkese muhaddis denmez. Şu kadar hadis ezberinde olacak. Herkese müfessir denmez, bir şeyler bilecek. Duydu sözleri, bir taraftan içeriye meyve getiriyor, çay getiriyor, götürüyor falan... Böyle gözlüğü var. Yanımıza kadar geldi, bizim üstümüze eğildi.

“—Şu anda yüz bin hadis-i şeriften senedleriyle imtihana hazırım!” dedi. İşte şu kulaklarımla ben duydum.

“—Peygamber Efendimiz'in bu hadis-i şeriflerinden yüz bin tanesini, hem de rivayet zincirleriyle beraber hepsini tıklar tıklar söylemek üzere imtihana şu anda hazırım!” dedi.

Hiç duydunuz mu böyle bir insan? Bak ben adını da söylerim, adresini de söylerim isterseniz. Böyle Allah'ın nice kulları varken, sen nasıl övünürsün? Kim oluyorsun sen?

Onun için *ucüb* güzel bir şey değil. El elden üstündür, Allah'ın nice kulları vardır.

Kore’de bizim böyle erlerimizden bir tanesi üşüyormuş, büzülmüş; elbisesi de bol, bir iki numara büyük mü verdiler, ne yaptılar... Ufacık, tefecik; büzülmüş titriyor. Hava da soğuk... Amerika’nın taekwondo, judo şampiyonu; orada Amerikalılarla beraber harp ettik ya;

“—Yâhu ne o, üşüyor musun?” falan demiş, ensesinden çektirtmiş.

“—Yâhu dokunma bana!” demiş.

“—Yâhu bu havada üşünür mü?” filan diye biraz daha takılınca, o şampiyona dönmüş, bir girişmiş bizi o ufak-tefek Mehmetçik... Küt, adam kendisini yerde bulmuş. Kalkmış, küt yine yerde bulmuş... Meğer köyünün pehlivanıymış... Ufacık, tefecik ama öyleymiş.

Kibir yok, ucûb yok; bir... İkincisi: (*Ve eze’l-mü’minîn*) “Mü’minleri ezâlandırmış insan.” Bu da dünyanın amelikle gelse kıymeti yok. Mü’minleri ezâlandırmayacak.

Ezâ nasıl olur? Elle olur, dille olur, hakaretle olur, başına çorap örmekle olur, iş çıkarmakla olur; mü’minleri ezâlandırıyor, üzüyor, canını sıkıyor, mahzun ediyor. Hah, mü’minler Allah’ın veli kullarıdır.

“—Hocam, hepsi veli mi?” Hepsi...

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا

(البقرة: ٢٥٧)

(*Allàhu veliyyü'l-lezîne âmenû*) [Allah iman edenlerin velîsidir, dostudur.] (Bakara, 2/257) Allah mü'minlerin velisidir, mü'minler Allah'ın velisidir. Öyledir o... Hepsinde bir *velâyet-i âmme* vardır, umûmi bir velîlik vardır bütün mü'minlerde...

Allah'ın velî kullarını hor görmeye gelmez, Allah intikam alır. Sevdiği kulu ezdin diye intikam alır ve öyle ezâ cefâ eden kimse ahirete dağlar kadar, semâlar, yerler kadar sevapla gelse; fayda vermez.

Bundan çıkan netice nedir? Mü'minleri de üzmeyeceğiz, ezâlandırmayacağız. Dikkat edelim komşumuz ezâlanmasın, ahabîbımız ezâlanmasın. Yâni kimseye bir ezâmız, cefâmız olmasın; herkese hayrımız dokunsun da şerrimiz gitmesin. Sabrediverelim ama üzmeyelim kimseyi...

Üçüncüsü enteresan, demin söylediğim şey:

(*Ve'l-kunûti min rahmeti'llâhi azze ve celle*) "Allah'ın rahmetinden ümit kesmek!" Kesemezsin işte, öyle... Allah'ın rahmetinden ümit kesemezsin, yasak. Allah'ın rahmetinden ümi tkesemezsin. Allah affeder; ümit kesmek yok, çalış, çabala, korkma, merak etme...

Evliyâullahtan bir zât varmış, talebesi, müridi de evliyâullahtanmış. Bakmış hocasının adı Arş-ı A'lâ'da, Levh-i Mahfûz'da cehennemlikler arasında yazılı.

Utana sıkıla:

“—Efendim, ben keşfimde gördüm ki isminiz ehl-i cehennem isimleri arasında yazılı!” filan diye, böyle utana sıkıla anlatmış.

“—Evlâdım, ben onu senelerdir görüyorum öyle!” demiş. “Ben Allah’a cennet için, cehennem için ibadet etmiyorum ki... Kuluyum, ibadet edeceğim. Dilerse sever, cennetine sokar, dilerse azap eder; kendisi bilir. Ben ona cennet için, cehennem için ibadet etmiyorum ki. Emretmiş, vazifem; Allah’a kulluk edeceğim. Ben onu senelerdir görüyorum! Üzme canını!” demiş.

O anda bakmışlar, yazı değişmiş. O anda değişmiş orada yazı.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi rahmetine gark eylesin!

Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN

16. 01. 1983 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ’ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

